

Deseta regionalna konferencija EnE14/ENV.net
The tenth Regional Conference EnE14 / ENV.net Conference

Životna sredina ka Evropi

Environment to Europe

Beograd, 5. juni 2014.

Belgrade, Serbia, June 5, 2014

Ekološka svest građana Bora - od LEAP-a 2003. do LEAP-a 2013. Najvažniji rezultati ankete građana Bora u izradi LEAP - opštine Bor u 2013. godini

Dragan Randelović¹, Milan Trumić², Toplica Marjanović³, Ljiljana Marković - Luković⁴,
Maja Trumić²

Društvo mladih istraživača Bor¹, Tehnički fakultet Bor², RTB Bor³, Kancelarija za
životnu sredinu opštine Bor⁴

Najvažniji rezultati ankete građana Bora u okviru izrade revidiranog LEAP-a u 2013. godini su ukazali da je došlo do promene stavova građana o najznačajnijim ekološkim problemima i načinima njihovog rešavanja.

Anketa je pokazala da je ekološka svest građana Bora značajan činilac rešavanja ekoloških problema te je zato u okviru LEAP -a njeno dalje jačanje definisano kao jedan od prioriteta ekološke politike u narednom periodu.

LEAP i EKOLOŠKA SVEST

U prvom LEAP-u (2003) - razvoj ekološke svesti je jedan od 9 prioriteta zaštite životne sredine u opštini Bor

U OEAP Borskog okruga (2005) - ekološka svest je takođe jedan od 9 prioriteta

Zadržano i u novom LEAP-u (2013) - razvoj ekološke svesti je jedan od 8 prioriteta

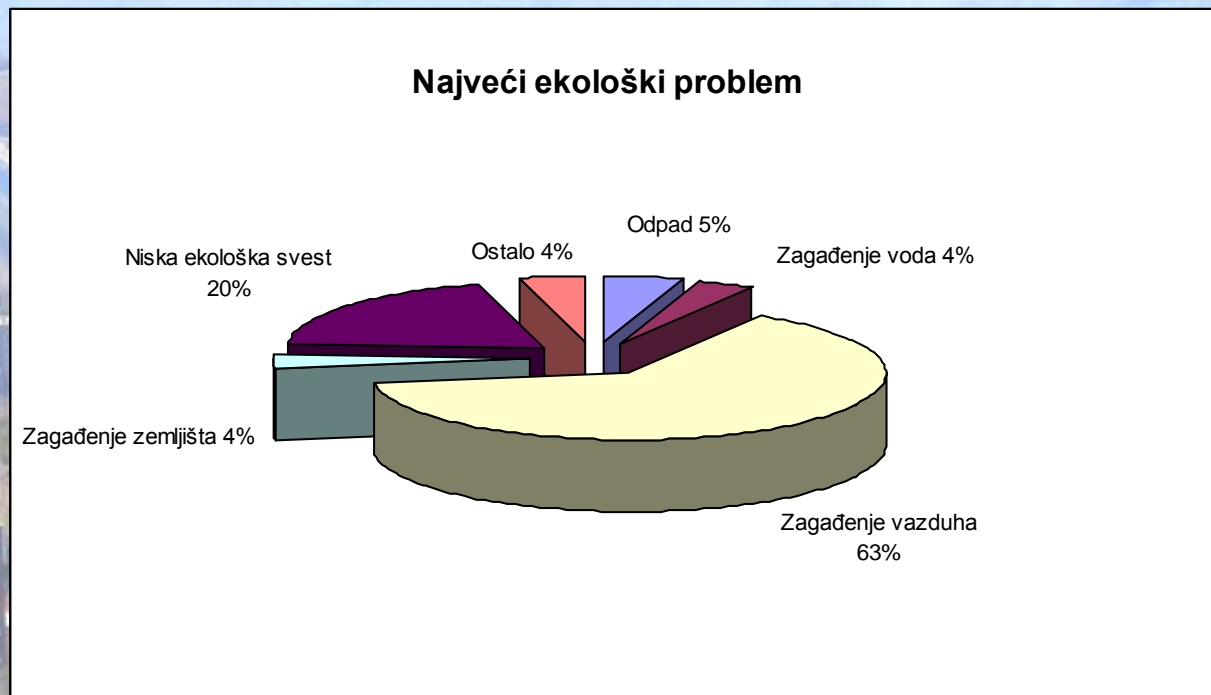
Realizacija zadatka u razvoju ekološke svesti iz LEAP 2003

- Razvijeni novi ekološki smerovi u stručnom obrazovanju
- Ekološki predmeti i vanškolske aktivnosti u osnovnom obrazovanju
- Ekološki dani Bora
- Naučno-stručni skupovi
- Ekološko informisanje – štampa, internet

JAVNO MNENJE O EKO SVESTI

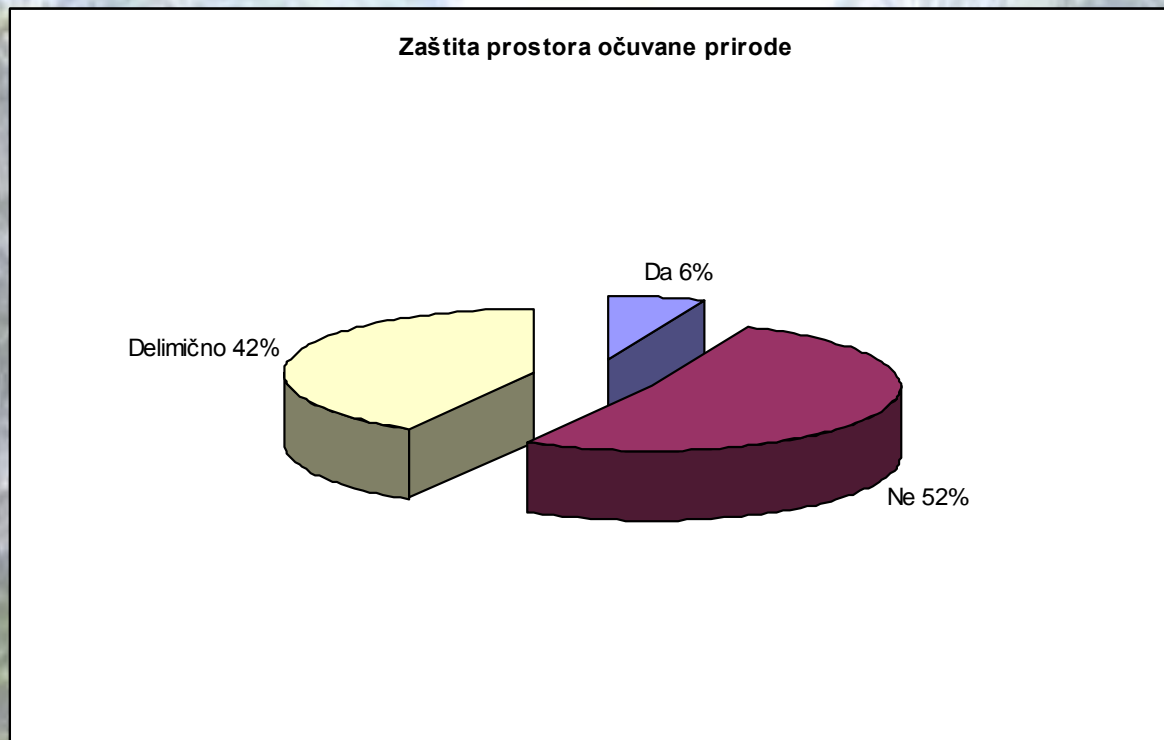
- ANKETA OKO 200 ISPITANIKA
- OSNOVNA PRETPOSTAVKA – *ekološka svest se razvija u kontinuitetu i u neposrednoj vezi sa intenzitetom različitih aktivnosti na rešavanju ekoloških problema*
- U celini anketa pokazala da je porastao značaj i uloga ekološke svesti kao činioca dalje realizacije LEAP odnosno rešavanja problema zaštite životne sredine

Dominantni ekološki problemi

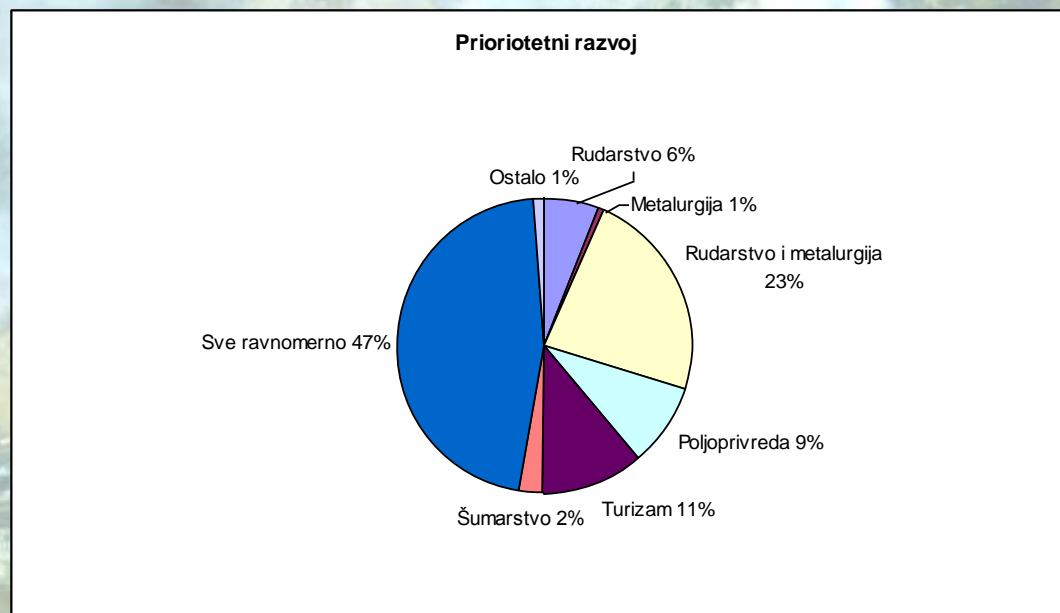
- Najznačajniji ekološki problem i dalje je zagađenje vazduha (63% anketiranih)
- Novo u odnosu na anketu od pre deset godina je da je drugi po značaju ekološki problem niska ekološka svest (20%)

Zaštita prirodnih vrednosti

- Karakteristično je veoma kritično mišljenje o stanju zaštite očuvanih prirodnih vrednosti u opštini Bor
- Dominantna većina smatra da se ovi prostori štite samo delimično (42%) ili da se uopšte ne štite (52%)

Uticaj privredne strukture

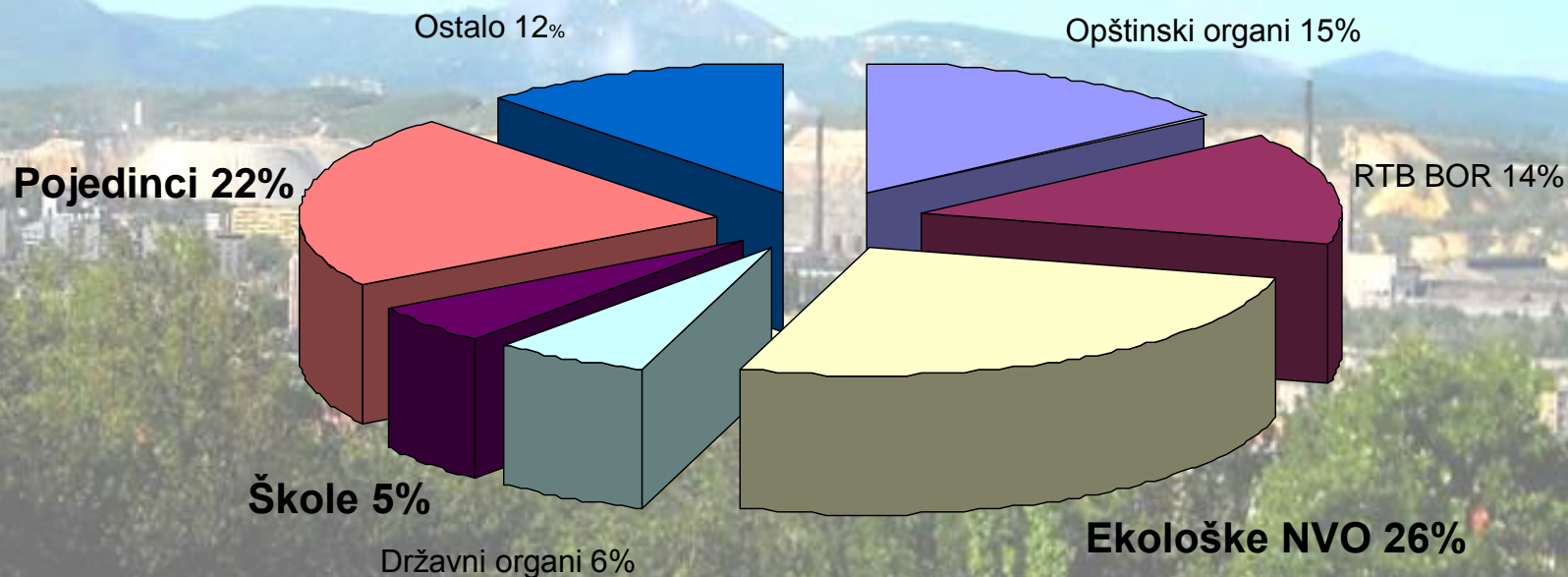
- Učvršćen je dosadašnji preovlađujući stav da je neophodno podjednako, ravnomerno razvijati i rudarstvo i metalurgiju ali i druge privredne grane na ostalim resursima koje poseduje opština Bor
- Za prioritetni razvoj rudarstva i/ili metalurgije opredeljuje se ukupno 30% anketiranih, za razvoj ostalih grana 22% (poljoprivrede 9%, turizma 11%, šumarstva 2%), dok se za ravnomerni razvoj svih navedenih grana opredeljuje skoro polovina anketiranih (47%)

Šta prioritetno treba uraditi za poboljšanje stanja životne sredine

- Više od polovine anketiranih smatra da prvo **treba rešiti probleme koje u životnoj sredini stvara rudarstvo i metalurgija** - 30% ocenjuje da treba prvo izgraditi nova metalurška postrojenja, 15% da treba izgraditi postrojenja za prečišćavanje rudničkih i metalurških otpadnih voda i 13% da treba rekultivisati flotacijska jalovišta
- Da prvo treba **rešavati komunalne ekološke probleme** smatra mnogo manji procenat ispitanika (izgraditi postrojenja za prečišćavanje komunalnih otpadnih voda samo 5%, rešavati različite probleme upravljanja komunalnim otpadom 11%).
- Da raste **uloga i značaj ekološke svesti** pokazuje i relativno značajan procenat anketiranih koji ocenjuju da je za poboljšanje stanja životne sredine prvo potrebno uvesti nove obrazovne programe u školama (13%) i da je potrebno uvesti nove emisije na radio i televiziji (3%).

Ko daje najveći doprinos rešavanju ekoloških problema?

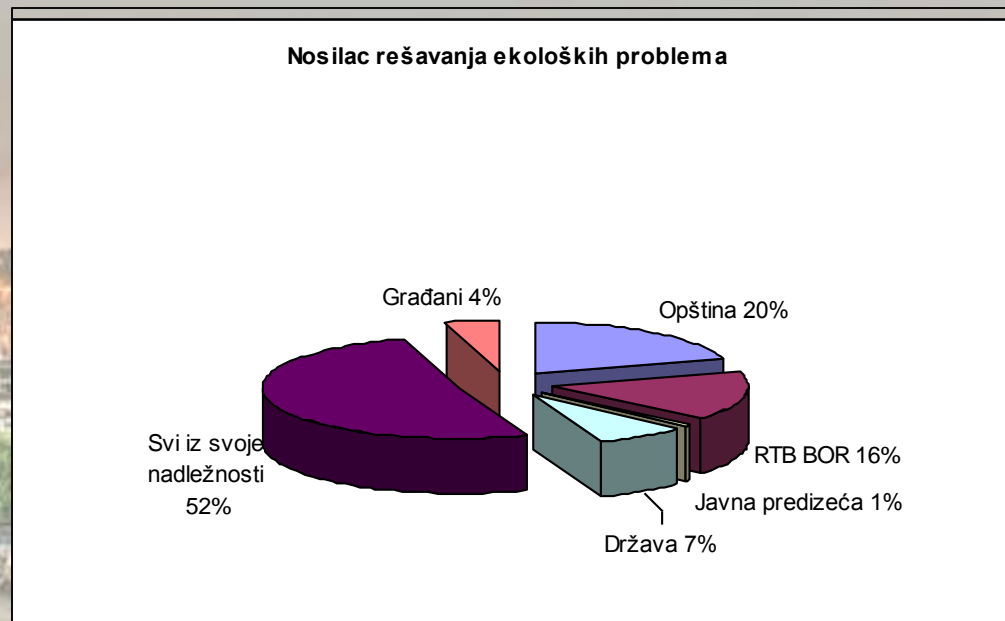
Najveći doprinos poboljšanju ekološkog stanja

Ko najviše doprinosi i prevashodno rešava probleme životne sredine u Boru?

- Najviše doprinose nevladine organizacije u opštini (26%) što je u skladu sa visokom ocenom doprinosa nevladinih organizacija dobijenom u anketi iz 2003. godine
- Zatim pojedinci (22%) što podrazumeva stručnjake, istaknute ekološke aktiviste i sve ostale građane
- Da poboljšanju stanja životne sredine najviše doprinose različiti opštinski organi smatra 15% ispitanika, (Skupština opštine 3% ispitanika, Opštinsko veće 1%, opštinske službe 4%, javna komunalna preduzeća 6% i mesne zajednice 1%)
- 14% anketiranih smatra da najveći doprinos daje RTB Bor
- Značajnija razlika je u oceni doprinosa državnih organa, jer samo 6% anketiranih ispitanika (3% nadležno ministarstvo i 3% inspektori zaštite životne sredine) smatra da oni doprinose rešavanju problema životne sredine u boru

Nosioci rešavanja ekoloških problema u narednom periodu

- 52% ispitanika smatra da u narednom periodu svi nosioci ekoloških odgovornosti i aktivnosti, svako iz svoje nadležnosti, treba da budu nosioci rešavanja ekoloških problema
- Najveći doprinos treba da daju opština (20%), zatim RTB Bor (16%), država (7%) i građani (4%)
- U odnosu na anketu iz 2003. značajnije je smanjeno očekivanje od državnih organa, ali u određenoj meri i od RTB Bor

Motivacija i spremnost građana da se uključe u ekološke akcije

- **Ogromna većina je spremna (58% bezuslovno a 40% zavisno od programa)**
- **U odnosu na situaciju pre deset godina, kada je na isto pitanje 38% odgovorilo da su spremni, 21% da nisu a čak 40% da ne znaju da li bi se angažovali u ekološkim aktivnostima, to je veoma značajan napredak u ekološkoj svesti i motivaciji građana,**
- **Ali pokazuje i visok stepen kritičnosti jer je za veliki broj ispitanika uslov prihvatljivost programa, što je u vezi sa stepenom njihove informisanosti, znanja i ekološke kulture, ali i sa stepenom aktivnosti državnih i lokalnih organa, civilnog sektora i drugih aktera na području zaštite životne sredine**

ZAKLJUČCI

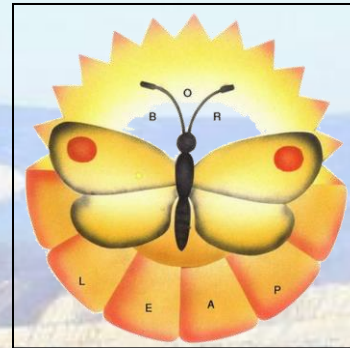
- Ekološka svest građana Bora i dalje je pod dominantnim dejstvom najtežih ekoloških problema u borskoj sredini - ***zagađenosti vazduha, voda i poljoprivrednog zemljišta***
- Povezivanjem problematike životne sredine sa ekonomskim i socijalnim razvojem kroz Strategiju lokalnog održivog razvoja, prostorne planove i programe tehnološkog razvoja rudarstva i metalurgije, razvoj privrednih grana koje su tesno povezane sa ekologijom i dr. otpočelo i ***prerastanje ekološke svesti u "održivu svest"***.

ZAKLJUČCI

- Porastao je značaj i uloga ekološke svesti kao činioca dalje realizacije LEAP - a i svih drugih strateških dokumenata, projekata i akcija na rešavanju ekoloških problema i poboljšanju stanja životne sredine i kvaliteta života u opštini Bor.
- Ovaj zaključak upućuje na to da i u narednom periodu različite aktivnosti na jačanju ekološke svesti u svim njenim aspektima - informisanosti, znanju, kulturi, motivaciji, ponašanju, učešću u odlučivanju - treba da budu jedan od ključnih prioriteta LEAP-a i drugih strateških dokumenata i praktičnih ekoloških politika

ZAKLJUČCI

- Kao što je pokretanje LEAP procesa u borskoj opštini omogućilo uslove za brži razvoj ekološke svesti, tako je sada postalo neophodno da **revizija LEAP-a definiše nove ciljeve, zadatke i aktivnosti i time omogući dalje unapređenje ekološke svesti** kao neophodnog uslova za realizaciju ostalih ekoloških ciljeva i prioriteta u unapređenju životne sredine i poboljšanju kvaliteta života građana
- **Osnovni ciljevi razvoja ekološke svesti, kako je definisano u reviziji LEAP 2013. godine, i u narednom periodu su podizanje nivoa ekoloških znanja i stepena informisanosti kroz razvoj ekološke edukacije i informisanja, kao i povećano učešće javnosti u rešavanju ekoloških problema kroz demokratizaciju donošenja ekoloških odluka, kreiranje i realizaciju ekoloških politika. Uz to i reforma lokalne ekološke politike, posebno kroz jačanje uloge i odgovornosti opštinskih organa u rešavanju ekoloških problema.**

**HVALA NA
PAŽNJI**

